

Veni, vidi, ...*

(epilógus a decemberi Pilisi trilógiához)

Balról: Kiss Balázs, Baranyi Katalin, Apatóczy István, Bartha Pál, Debreczi Zsolt, Szalay Sándor

– Győzni?! – Bizony, alig győztük az új ismeretek – nekünk valóságos *dendromassa* – befogadását a Budakeszi Dendrológiai Herbáriumban tett látogatásunk alkalmával. December elején ötünket fogadták a házigazdák, a legtöbb a budakeszi arborétumi sétán megjelentek közül.

Az eddigi gyűjteményt mintegy negyedszázados expedíciós munka – egyesült államokbeli intézmények kb. negyedmillió \$, a hazai költségvetés több tízmillió Ft, intézmények és magánszemélyek további támogatásának, valamint, többszáz fő közös munkájának köszönhetően – alapozta meg. Konzerválási, katalogizálási munkák után, a típus-anythingaival, teljességre törekvő részgyűjteményeivel, a szűkülő természeti világunk korában valós értéke már alig fejezhető ki.

A mára 200 ezer tételes gyűjtemény létrehozásán, szállításán, feldolgozásán, értékelésén, elhelyezésén, gondozásán, közkinccsé tételén közvetlenül dolgozó tucatnyi kutató és asszisztens, az 1970-es évek közepén létrehozott Dendrológiai Dokumentációs Projekt célkitűzését követve, törekedett és törekszik megismerni, megismertetni a világ mérsékeltövi és csatlakozó szubtrópusi-mérsékeltövi határterületek rohamosan fogyó és változó fás növény-

zetét és termőhelyeit. A begyűjtött, megőrzött kísérleti anyagok, a mára elpusztult eredeti termőhelyi gyűjtéseket is pótló, kiemelkedő eszméi és valós értékeket képviselnek.

Az 1990-es évek második felében, a Pilisi Parkerdő Rt. (ma Parkerdő Zrt.) az addig kihasználatlan üzemi épületét felújítva, területet biztosított az Amerikai Egyesült Államok (Boston) után, Magyarországra (Budapest, Budakeszi) is kiterjesztett munkához. A dendrológusok által az évtized első felében, Kínában, Tajvanon, Japánban, Mexikóban, az USA-ban és Óceániában gyűjtött expedíciós tételek, szintén a Parkerdő Rt. anyagi és technikai teherviselésével kerültek ide, a Budakeszi Erdészethez. A feldolgozást és értékelést, elhelyezést, a Parkerdő Rt. által újonnan beszerzett vagy szerkesztett eszközök mellett, segíti a közelben létrehozott karanténkert, a fűtetlen növényház, a kiterjedt tároló hely.

Az időközben közhasznú alapítványból kft-vé alakult munkatársi közösség, a Parkerdő Zrt. megbízásából, vállalkozóként kezeli az itteni herbáriumi gyűjteményt, ugyanakkor a rendelkezésére bocsátott területen tematikus elhelyezéssel alakít ki bemutató sétaösvényeket. Az expedíciók során szerzett és addig rendszerezett ismereteket, felfedezéseket (!), 2000-ben könyvbe foglalva adták közre. Jelenleg pedig kiadás előtti stádiumban dolgoznak egy világatlaszon. A szűkös

anyagi háttér kiegészítése megköveteli tőlük azt is, hogy ismereteiket, tapasztalataikat más vállalkozásokban is, lehetőleg ne aprópénzre váltsák. Ebben a törekvésükben egy-egy impozáns feladat, pályázati kiírás jelenleg is foglalkoztatja ugyan őket, mégis, főleg a technikai bázis költségvonzata rendszeres és sarkított teher, amelynek az enyhítésében bárhonnán jövő támogatás nagy segítség lehet.

A szóbeli bemutatkozás után, a gyűjteményi részek megtekintésében, majd a rajzolt ábrákat készítő (éppen hűlt) helyén az ördögös kezűgyességükről tanúskodó rajzok csodálatában, végül a növényházban és a taposódó sétaösvény mentén, földrészekben, de földtörténeti korokon is átvezető látványban, jelenségek megismerésében lehetett részünk.

A bemutatkozást vállaló két dendrológus neve, ha nem is fa, de betű-intarziaként, kissé szálkásan 'rejlík' a munkájuk és a köszönetünk alábbi summájában:

Világ-fa-kutyáid, **ebre csiszoltan**,

Fogadd itt a **grácis-t -vándori** szóban!

Apatóczy István

Iskolapadban a közmunkások

A NYÍRERDŐ Zrt. jelenlegi erdei közmunkaprogramjában dolgozó 560 ember közül 87-en vesznek részt erdőművelő, erdei melléktermék-gyűjtő és hasznosító-, fűrészipari-gépkezelő és fakitermelő képzéseken. A július eleje óta tartó oktatáson a hallgatók az erdőgazdálkodásban hasznosítható végzettséget és ismereteket szerezhetnek. Az erdőművelő közmunkaprogram 2007 óta biztosít lehetőséget a képzettséggel még nem rendelkező, vagy más irányú szakképesítésű közmunkásoknak szakképesítés megszerzésére – mondta *Kaknics Lajos*, a NYÍRERDŐ Zrt. vezérigazgatója.

A hajdúböszörményi Széchenyi István Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégiumban 240 órás erdőművelő képzésen 22 fő, míg az erdei melléktermékgyűjtő- és hasznosító oktatáson 23 fő vesz részt. A „tanulók” a társaság Gúthi, Halápi, Hajdúhadházi és Debreceni Erdészeteiben dolgozó közmunkások közül kerültek ki. Az erdőművelő szakképzés során elsajátítják a szaporítóanyag-termelés, az erdősítés, a fásítás, valamint az erdőnevelés munkafolyamatait, megismerik az erdőmű-

* Veni, vidi, vici (Jöttem, láttam, győztem) – Julius Caesarnak tulajdonított mondás

veléstan elméleti alapjait. Az erdei melléktermékgyűjtő- és hasznosító képzés keretében erdészeti alapismereteket, termőhelyismereteket, erdővédelmet tanulnak, képesek lesznek a különböző fa- és cserjefajok csoportosítására termésük, levelük, kérgük alapján. A megszerzett tudás birtokában a közmunkások észlelik és felismerik a károsítókat, valamint a kórokozókat – foglalta össze *dr. Halmágyi János*, az erdőgazdaság humánpolitikai osztályvezetője.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a baktalórántházi Vay Ádám Gimnázium, Szakközépiskola és Szakiskolában 20 fő fakitermelő, 22 fő pedig fűrészipari gépkezelő képesítést szerezhet a sikeres vizsgák után. A 260 órás időtartamú képzéseken a Baktalórántházi, a Nyíregyházi, a Fehérgyarmati, a Nyírlugosi, a Nyírbátori Erdészeti és a Nyírbátori Fafeldolgozó közmunkásai vesznek részt. Az elméleti és a gyakorlati részek aránya 40-60%, így a megszerzett elméleti ismereteket a gyakorlatban is elmélyíthetik.

A fakitermelő szakképesítés során nyújtott ismeretek a fadóntás, közelítés végrehajtása és rakodás géppel, motorfűrész, fakitermelés és anyagmozgatás gépeinek üzemeltetése, karbantartása és választékolás. A fűrészipari gépkezelő képzésen résztvevők faanyagismeret, rönkfeldolgozást sajátítanak el. Megtanulják műszaki rajz alapján a szabásjegyzék elkészítését és az anyagnormák megállapítását, a rönkkiválasztást, felvágást és az elkészült fűrészáru osztályozását.

Vereb István

„Aranyszarvasbogár” díjjal tüntettem ki erdész férjemet

50 év erdész munka a Bakonyban és környékén, s az ebből együtt töltött évek hatására lélekben már én is, mint feleség, erdész lettem.

A természet szeretete, az erdők iránti nagy tisztelete mindig nagy hatással volt rám. Tőle hallottam először, hogy az erdőben nem illik zajongani, mert az a természet szent temploma.

Végig figyelemmel kísértem munkája minden mozzanatát. Családi kirándulások alkalmával ő már büszkén tudja mutogatni nekünk, hogy ezt vagy azt az erdőt még ő ültette annak idején. Ez az élete, a hivatása, ettől már csak a halál tudja elválasztani.

A férjem hatására lettem az erdők és a vadászjelenetek festője. Néhány évig belekóstoltam a vadászatba is. Aztán mégis úgy döntöttem, hogy puska helyett inkább az ecsetet választom. Büszke vagyok egész pályafutására. Már nem is tudom, hogy annak idején, mikor feleségül mentem hozzá, kibe voltam jobban szerelmes, az erdőbe vagy belé.

Munkája során mindig előtérbe helyezte a természetvédelmi szempontokat, s ez nekem nagyon tetszett.

Azon tanakodtam, mivel tudnám kifejezni az elismerésem a munkája iránt.

Úgy gondolom, hogy egy kitüntetés nemcsak egy hivatalos személy adhat át

valakinek, bármennyire is ez volt eddig a gyakorlatban.

Egy gyönyörű szarvasbogár a korhadt avaron adta az ötletet. Köztudott, hogy ahol a szarvasbogár még jelen van az erdőben, ott az erdő meg tudja őrizni a biológiai vagy ökológiai egyensúlyát.

Úgy gondolom, amíg erdőt látunk óvni és újra telepíteni, addig még bízhatunk a jövőnkben ezen a földön.

A „Szarvasbogár egy tölgyfalevél alátétén” elkészült bronzból, arannyal fúttatva (saját tervezés). Ezzel tüntettem ki férjemet családi körben az „Erdészet” születésnapján és az 50 év erdész munkáért.

Dél Istvánné Görög Gabriella

A bánáti bazsarózsa

A Mecseki Erdészeti Zrt. 2010. február 15-én sajtótájékoztató keretében ismertette a közelmúltban elnyert KEOP-3.1.2. „A bánáti bazsarózsa megőrzése, komplex élőhelyvédelem a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzetben és közvetlen környezetében” pályázatot.

A projekt előkészítő munkáinak nettó összköltsége 5 700 000 Ft, amelyből 4 845 000 Ft-ot az Európai Unió és a Magyar Állam biztosít.

A projekt megvalósítási munkáinak nettó összköltsége 81 980 572 Ft, melyet 100%-ban finanszíroz az Európai Unió és a Magyar Állam.

Ripszám István projektvezető elmondta, a beruházás legfőbb célkitűzése a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzetben őshonos növény- és állatfajok védelme, élőhelyük megőrzésének biztosítása.

A Mecseki Erdészeti Zrt. mindig is különös figyelmet fordított a természetközeli erdőgazdálkodásra, az erdők zöme (78%-a) természet szerű, kezelésük is ennek megfelelően történik.

Természetesen az új beruházásnál is kiemelten kezelik ezt a fajta erdőgaz-

dálkodást, ezért is került be a projekt célkitűzései közé a természetközeli erdőgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek megteremtése, az emberi tevékenységek során kialakult másodlagos élőhelyek fenntartása és a tájidegen fajok visszaszorítása.

A bánáti bazsarózsa növényritkaság, egész Európában csak a Baranya megyei Zengő gerincén található meg. Fokozottan védett: Természetvédelmi értéke 250 000 Ft. Védelmét ritkasága, a magyarországi flóránkban játszott fejlődéstörténeti szerepe és növényföldrajzi jelentősége, végül veszélyeztetettsége indokolja.

A sajtótájékoztatón beszédet mondott még *Káldy József*, a Mecseki Erdészeti Zrt. vezérigazgatója, *Szónyi János*, termelési vezérigazgató-helyettes, *Závoczky Szabolcs*, a Duna-Dráva Nemzeti Park igazgatója, illetve *Köpeczky Tamás*, a Baranya megyei Erdőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatóságának igazgató-helyettese.

Túrós Mónika